

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ex Illvstrissimo Cardinali Bellarmino Epitome
Controuersiarum Omnium huius Aeui
Lvthero-Calvinisticarvm Sub diuersis Titulis bis
Quadripertitis digestarum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiae, 1624

LXXXV. Orationem Dominicam an, & quatenus carpant Sectarii?

urn:nbn:de:hbz:466:1-11726

uis viribus posse recte viuere, & Dei seruare mandata.

WICLIF, teste *Th. Wald. 10. 3. c. 1. 2.* finxit, Deum non requirere cogitationes aut voces nostras; sed solum opera bona, quæ sunt oratio vitalis, aiebat.

LUTHERANVS Ioan. Monhemius in Catechismo finxit, Deū id petentib⁹ dare, quod daturus erat, etsi non petissent. Quo superuacaneam reddit orationem.

AUTOR. I. Deus est immutabilis, *Nu. 23. 1. Reg. 15. Malac. 3. Iac. 1.* Quia est simplex, infinitus, æternus. Ita *S. Th. 1. 9. 9. a. 1.* Humana igitur oratione mutari nequit.

II. Non sola oratio iustificat. Quia *Ioan. 3. Nisi quis renatus fuerit. Ioan. 6. Nisi manducaueritis Carnem Filij hominis. &c. non habebitis vitam in uobis.* Itaque hæc, aliaque talia sunt necessaria.

III. Oratio est necessaria sic ut, quæ Deus per eam dat, sine ea non desisset. Ideo *Luc. 18. OPORTET semper orare, & nunquam deficere, Luc. 21. Vigilate semper orantes, ut digni habeamini fugere ista. 1. Thes. vlt. Sine intermissione orate. Eccl. 18. Nō impediatis orare semper.* Ideo laudata est viduæ importunitas; Publicani humilitas; *Luc. 18. Et petentis tres panes instantia. Luc. 11. 2.* Deinde necessaria est ad benè viuēdi auxilium. Nā, *Ioan. 15. Sine me nihil potestis. Vnde 2. Cor. 3. Sufficientia nostra ex Deo est. Orandus igitur Deus est. Planè, Ps. 105. Dixit ut disperderet eos; si non Moyses electus eius stetisset in confectione in conspectu eius. Item Mat. 17. Hoc genus demoniorum non eijcitur, nisi oratione, & ieiunio. Iac. 4. Non habetis propterea, quod non postulatis. Petitis, & non accipitis; eo, quod male petatis.* Ergo aliquid non datur; quia non, aut malè petitur. Idcirco *Iacob, Gen. 25. pro prole orabat, tametsi ex Dei promisso sciret seminis sui bene-*

dictionem. Sic *Helias, 3. Reg. 18. ora pro pluua ipsi præscita: Tobias, cap. 6. aduersus Asmodæum.*

LUTHERO-CALVINISTA Melanthon in *Locis Com. tit. Precatio: Calvinus Inst. 3. c. 20. §. 3. Brentius in Conf. VVirtemb. c. de orat. ac ceteri, præ se ferunt maximi se orationem æstimare; at ipsius UTILITATEM euacuant, & abnegāt esse 1. Satisfactoriam: 2. Meritoriam: 3. Impetratoriam. Priores duas tollunt; mutilant impetrationem; dum negant orationibus impetrari peccatorum remissionem, & iustificationem; ut quæ soli tribuunt fidei, præcedenti orationem. Cætera dant precibus exorari posse.*

AUTOR. Perutilis est oratio: 1. *Ad Satisfactionem: Quia laboriosa & pænalis est; ut ieiunium; & eleemosyna.*

2. *Ad Meritum: Quia Mat. 6. Pater tuus, qui uidet in abscondito, reddet tibi.*

3. *Ad impetrationem. Quia Luc. 18. Publicanus oratione facta, descendit iustificatus.*

QVÆSTIO LXXXV.

Orationem Dominicam quatenus carpant Hæretici?

I. TERTULLIANVS de Oratione, & CALVINVS *Inst. 3. c. 20. §. 35.* asserunt sex tantum petitiones, duasque vltimas in vnam contrahunt. 1. Calvinus mentitur pro se facere prius S. Patres; citatque S. Chryl. & Aug. 2. Suadet ex, Sed, particula aduersatiua. 3. Quia *Luc. 11. non habetur, sed libera nos. &c.* quia, ait *Aug. in Enchir. c. 116.* continetur in precedente.

AUTOR. Septem sunt petitiones orationis Dominicæ. Ita S. Patres, Aug. Ansel. Rup. Innoc. Thomas, Bonau. &c. Quidam solum exponunt eam, de numero nil laborant. *Tertulliano, ait Sanctus Hilarius can. 5. in Matth.*

consequens error abstulit auctoritatem.

AD I. Caluini; Mentitur.

AD II. Sed, hic non explicat præcedentem; sed quid maius indicat, sc. *ne nos inducas: sed potius libera nos.* Vt, ne exigas à me debitum; sed condona totum.

AD III. Apud Lucam in latina desiderantur duæ petitiones: *Fiat voluntua.* Et *Libera nos;* at in græca & Syriaca apud Euth. & Theophy. habentur, *Dein;* alio tempore, & alijs auditoribus docuit orationem Dominus apud Lucam, quâ apud Matthæum: unde Lucas forte non retulit totam. Ita *Rupertus.* Demum; *S. Aug. in Ench.* dicit tertiam esse quodammodo repetitionem primæ; & secundæ; & septimam *tanquam vnâ cum Sexta.* Non dicit esse absolutè. Sic *Matthæus c. 5. octo Lucas. c. 6.* quatuor refert beatitudines, ait *S. Ambr. l. 5. in Lucam.*

II. CALVINUS *Inst. 3. c. 20. §. 44.* & *Melan. in Locis tit. de inuoc. voluit* in quinta petitione solum panem corporalem.

Suadent auctoritate *Chry. in Matt. 6. operis imperf.*

AUTOR. Nomine Panis intelliguntur omnia alimenta animæ corporiq; necessaria. I. Ita *S. Patres; Teri. Cypr. Nyss. Theoph. Aug. &c.* Aliorum sententia de solo pane spiritali, rejicitur, ut improbabilis. Neque obstat vox *πρωτον*, id est, *super substantialis;* quia et si verbo significet excellentiam panis; in subiecto tamen idem est quod *substantialis* panis; sic Græci interpretes, *Bas. Nyss. Chry. Theophy; Euth.* Latini legunt *Quotidianum,* aut sic exponunt.

Liquet eò clarius, orare solius esse Creaturæ: Quo insanius blasphemant Thalmudistæ dicentes, Deum

quotidie certas orationes fundere: Itē Machometes: Deum & Angelos pro se orare. *Ipse autem Spiritus postulat pro nobis,* Rom. 8. id est, facit nos postulare: Sic & *corui inuocant Deum,* Psal. 146. *Querunt,* Ps. 103; à Deo *escam sibi,* metaphoricè eo modo, quem Deus indidit ipsis affectui & fami significandæ.

III. WICLEFVS finxit duo: I. Speciales orationes haud prodesse magis, quam generales: Ideo malè factas fundationes ecclesiasticas pro animabus fundatorum.

2. Nefas esse specialem fundere orationem pro vno aliquo.

SVADEBAT istis. I. Quia perfecta caritas omnes complectitur.

2. Oratio Dominica est tota generalis.

3. Communitas præferenda est singularitati: & nemo simul pro vtraque precati potest.

AUTOR. At Isaac, *Gen 25.* orabat in specie pro Rebecca: *Dauid, 3. Reg. 17.* pro filio: *Helias, 3. Reg. 17.* pro viduæ filio: *Onias, 2. Mach. 3.* pro Heliodoro: *Christus, Luc. 22.* pro Petro: *Ecclesia pro eodem carcerato, Act. 12.* *Paulus, Eph. 6.* petit orari pro se.

DICO AD I. Caritas ordinata est: ideo alios alijs antepone: hos, quam illos magis adiuuat.

AD II. Oratio est generalis; at applicatio intenta est specialis: Vt illa Christi: *Transseat à Me calix Iste.* Generalis tamen oratio est absolutè melior speciali.

AD III. Verum est; nisi singularitatis sit vrgentior necessitas.

QVÆSTIO LXXXVI.

Horæ Canonicae num rectè sint instituta, ac obseruentur?

LUTHERVS *l. de abroganda Missa,* institutas reprobaui, ac sustulit. nouaq; instituit, queis tres psalmi mane, vesperè totidem dicrentur: Cantica Te

Deum,